

Interview Plus Magazine.

Vijf vragen:

Wat is filosofie?

De Nederlandse vertaling van het Griekse woord filosofie is wijsbegeerte, of, misschien duidelijker, het verlangen of de wens om wijs te zijn. Voor veel mensen zal het wel duidelijk zijn wat met VERLANGEN bedoeld wordt. Maar de vraag wat filosofie of wijs-begeerte is, richt zich vaak meer op wat voor soort wijsheid bedoeld wordt. Het antwoord is; ECHTE KENNIS, ECHT INZICHT of misschien nog beter, WAARHEID! Dit was ook precies het streven van misschien wel de beroemdste en meest belangrijke westerse filosoof aller tijden: SOCRATES, en verder uitgewerkt door zijn grote leerling PLATO en diens leerling ARISTOTELES!

Om dat ideaal van waarheid of echte kennis en inzicht te krijgen moet je **heel precies, nauwgezet, voorzichtig, onpartijdig, onbevooroordeeld, kritisch én tolerant** te werk gaan. Pietje precies zijn dus!

Maar waar gaat het dan allemaal over. Het antwoord is even kort als krachtig: het kan over ALLES gaan. Natuur, leven, godsdienst, wetenschap, kunst, normen en waarden, geluk, liefde ,haat, enz.

Denken, nadenken en discussiëren over al dit soort dingen, zo precies mogelijk, onbevooroordeeld, kritisch, maar met open vizier, dat is filosofie !

Wat heb je er eigenlijk aan?

Wat je er aan hebt? Welnu, je slaat drie vliegen in één klap!!!

Één: het scherpt je kritische blik op wat zonet al gezegd werd, van alles! Of met andere woorden, het maakt je veel bewuster van alles wat er speelt in samenleving, godsdiensten, normen, waarden, wetenschap, technologisering, robots, etc. En, als je goed begrepen hebt, waar het om gaat, maakt het je op een positieve manier KRITISCHER, maar tegelijk ook TOLERANTER ten opzicht van afwijkende theorieën, meningen, normen, waarden, enz.

Twee; door over vele onderwerpen na te denken, krijg je automatisch MEER KENNIS EN INZICHT in al die zaken. Immers, oefening baart kunst, toch?

Drie: een ongelooflijk belangrijke bonus, wat veel mensen zich helemaal niet realiseren, is dat het in alle opzichten... GEZOND is voor je brein, je hersenen, en DUS ook voor je lichamelijke gezondheid!!!

Samenvattend: met filosofie train je (1) je geheugen, je denk-scherpte of cognitieve vaardigheden, (2) het levert een hoop kennis op en (3) het is nog gezond ook!

Hoe filosofer je eigenlijk?

Dat doen veel mensen al, zonder dat ze dat weten...! Het bestaat uit een aantal aspecten, die bij de eerste vraag ook al genoemd zijn, zoals:

- de aandacht wordt door iets getrokken. Bv. Mooie of lelijke muziek, een roos of een paardenbloem, een misdaad of weldaad, iets wat vies is of juist lekker, enz.
- Vervolgens kan er verwondering of verbazing ontstaan mbt. dat wat de aandacht heeft getrokken.
- Daarop kan de aandacht verdiept worden door vragen als: hoe zit dat nu eigenlijk precies, of hoe komt dat, en waaróm is het eigenlijk zó en niet anders? Of nog een stapje verder: Is het wel zo? Is het wel zoals het lijkt te zijn...?
- Je wilt er meer over weten en kunt te rade gaan bij anderen, al dan niet deskundigen en instituties zoals universiteiten enz. En zo kun je als een soort archeoloog steeds dieper graven. Op zoek naar... *echt inzicht of waarheid!*
- En hierbij zijn twee houdingen van essentieel belang: een zo **kritisch** mogelijke én tegelijk een zo **tolerant** mogelijke houding. Wie dit zo doet, volgt de methode van genoemde Socrates!

Wie is de bekendste Nederlandse filosoof en waarom?

Het hangt er vanaf hoe je het bekijkt. Als het gaat om nog levende, is dat, afgezien van mezelf (in alle bescheidenheid), heel moeilijk te beoordelen. Herman Philipse, Hans Achterhuis, Rene Gude, Marli Huier, Bas Haring, Peter Sloterdijk... Ze zijn allen belangrijk, maar vaak op verschillende manieren, de één politiek, de ander voor wetenschap, een derde religieus... Maar goed, in algemene zin is dat natuurlijk Spinoza! Internationaal één van de wereldberoemde denkers. Vanwege zijn zeer actuele ideeën over drie zaken. Alweer drie vliegen in één klap!

1. Natuur en God,
2. De verhouding tussen verstand (ratio!) en gevoel (passies!).
3. Misschien wel het belangrijkste: hij is één van de eerste grote Verlichtingsdenkers door onder andere zijn idee dat iedereen het *recht op vrije meningsuiting* moet hebben! Veel nationale en internationale filosofen en wetenschappers noemen zich Spinozist en dat zegt wel wat, lijkt me...

Filosofie over de toekomst en toekomst van de filosofie.

Actueler dan ooit is het al dan niet filosofische nadenken over wat er allemaal op ons afkomt op korte en lange termijn. Schitterende utopische (ideale, paradijselijke) doelen worden ons voorgeschoteld van veel langer leven, in voorspoed, gezondheid, genot en geluk, zonder oorlogen, ziektes, honger enz. Maar ook afschuwelijke dystopische (hel en verdoemenis, einde der tijden) scenario's zijn er bedacht om ons te waarschuwen tegen de gevolgen van vervuiling, oorlogen over godsdienst en andere zaken, schaarste, robots, overbevolking, normvervaging enz., enz.

Filosofie kan (en doet dat ook inderdaad!) hier een zeer invloedrijke rol in spelen. Denk maar aan de G-8 denkers, of onze eigen reeds genoemde Hans Achterhuis, Herman Philipse,

enz. Ik zou eraan willen toevoegen dat het met de toekomst van de filosofie naar mijn idee wel goed zit. Die is zelfs volgens mij meer dan ooit nodig... Althans, zolang er nog onwetendheid, onzekerheden, onvolmaaktheden, oorlogen, uitbuiting, honger en dergelijke zijn.

Of filosofen geloven dat dat ooit kan? Ziehier het bestaansrecht voor de filosofie: de één (filosoof of niet) zegt van wel, de ander zegt van niet!

Of ik er in geloof? Ik moet wel,... van mezelf!